

รักประชา ธิศาเวช 2551: ความคาดหวังของเกษตรกรที่มีต่อการพัฒนาอาชีพการเกษตรในพื้นที่ชลประทานฝายลำเซบาย จังหวัดอำนาจเจริญ ปรินญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคม) สาขาวิชาพัฒนสังคม โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ศาสตราจารย์ยุวัฒน์ วุฒิเมธี, Ph.D. 169 หน้า

การศึกษามีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับความคาดหวังของเกษตรกรที่มีต่อการพัฒนาอาชีพการเกษตร โดยศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคมบางประการ เปรียบเทียบความคาดหวังของเกษตรกรต่อการพัฒนาอาชีพการเกษตร จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคมและปัญหา แนวทางปฏิบัติและข้อเสนอแนะ กลุ่มตัวอย่างคือ เกษตรกรที่อาศัยอยู่หมู่บ้านบริเวณโครงการชลประทานฝายลำเซบาย ตัวอย่าง 240 คน ใช้แบบสัมภาษณ์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติในการวิเคราะห์ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t-test และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA) กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ คือเพศชายหัวหน้าครัวเรือน อายุระหว่าง 41 – 50 ปี จบการศึกษาระดับภาคบังคับ ไม่มีตำแหน่งทางสังคม อาศัยในหมู่บ้าน 5 ปีขึ้นไปและเคยได้รับการฝึกอบรมความรู้เรื่องการอาชีพจากพ่อแม่ พื้นที่ทำการเกษตรและถือครอง 11-20 ไร่ แรงงานครัวเรือน 9 คน รายได้อายุในช่วง 50,000 – 99,999 บาทต่อปี ค่าใช้จ่ายในครัวเรือนในรอบปี 10,000-19,999 บาท การลงทุนในการประกอบอาชีพ 20,000 บาท และมากที่สุด 40,001 บาทขึ้นไป และส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มหรือสถาบันเกษตรกร

ความคาดหวังของเกษตรกร ด้านความรู้ การถ่ายทอดเทคโนโลยี การพัฒนาธุรกิจชุมชนเพื่อการผลิต การแปรรูปและการตลาด การปรับปรุงพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ อยู่ในระดับปานกลาง ด้านสนับสนุนความรู้ ข่าวสาร ข้อมูลและเทคโนโลยี พัฒนาการพยากรณ์ น้ำและสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ปัญหา แนวทางปฏิบัติและข้อเสนอแนะเห็นว่ามีปัญหาเรื่องดิน ฝนทิ้งช่วง การใช้น้ำ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ ปุ๋ยอินทรีย์ แรงงาน ความรู้ในการคัดเลือกพันธุ์ ผลผลิตตกต่ำ คุณภาพผลผลิต การตลาด เงินทุนและการสนับสนุนของเจ้าหน้าที่รัฐ และสถาบันเกษตรกรมีบทบาทน้อยในการพัฒนาอาชีพการเกษตร ข้อเสนอแนะคือให้สมาชิกมีส่วนร่วม เสนอความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ และร่วมทำแผน

ผลทดสอบสมมติฐานพบว่า เกษตรกรที่มีอายุ บริเวณพื้นที่ที่อาศัย ตำแหน่งทางสังคม พื้นที่เกษตร และการครอบครอง แรงงานครัวเรือน รายได้รวมของครัวเรือน และการเป็นสมาชิกกลุ่มที่ต่างกันมีความคาดหวังต่อการพัฒนาอาชีพที่ต่างกัน แต่เกษตรกรที่ได้รับการฝึกอบรม ได้รับเงินกู้ยืมจากสถาบันการเงิน และการแสวงหาแหล่งทุนที่ต่างกันจะมีความคาดหวังต่อการพัฒนาอาชีพที่ไม่แตกต่างกัน

สำหรับการทดสอบสมมติฐานบริเวณพื้นที่ที่อาศัยในเขตชลประทานทั้ง 4 พื้นที่นั้น พบว่า มีความแตกต่างในความคาดหวังของเกษตรกรที่มีต่อการพัฒนาอาชีพการเกษตรทั้งในภาพรวมและรายด้าน และเมื่อทดสอบหาความแตกต่างรายคู่พบว่าเกษตรกรที่อาศัยอยู่กลางพื้นที่โครงการมีความคาดหวังต่อการพัฒนาอาชีพการเกษตรน้อยกว่าพื้นที่ฝายและพื้นที่บริเวณติดกับตัวฝาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

Rakpracha Thisawech 2008: Farmer's Expectation on Agricultural Occupation Development in Sebai Irrigation Project Area, Amnat Charoen Province. Master of Arts (Social Development), Major Field: Social Development, Interdisciplinary Graduate Program. Thesis Advisor: Professor Yuwat Vuthimedhi, Ph.D. 169 pages.

The objectives of this study were studying the agriculturists' expectation on agricultural occupation development which used some demographic, socio-economic factors to compare agriculturists' expectation on agricultural occupation development relates to problems, operation guidelines and suggestion. The tool for data collecting was interview schedule, The members of 240 agriculturists in villages around Sebai Irrigation Project Area, Amnat Charoen Province were interviewed. Statistic of data analysis was percentage, mean, S.D., t-Test, One-way ANOVA at level of significance at 0.05.

Study results found that most of the sample of household heads were male, age between 41 – 50 years old, primary educational level, did not have social position, lived in village more than 5 years, had been received training in agriculture from parents, possesses farm size was 11 – 20 rais, family farm labor was 9 persons, yearly income 50,000 – 99,999 Baht, had household expense 10,000 – 19,999 Baht per year, occupational investment 20,000 - 40,001 Baht per year and most of them are the members of agricultural group.

Agriculturists' expectation in aspects of technology transferring, community business development for production, processing and marketing, plant and animal breeding modification were in the moderate level. But in aspects of technology support, soil, water and environmental resource development were in high level. For problems operation guidelines and suggestion, respondents revealed that there were many problems such as quality of soil, lack of rain, irrigation, plant and animal breed, organic fertilizer, labor, knowledge of breed selection, products, market, investment and governmental support. Agricultural institute played only few roles on agricultural occupation development. Suggestion was to let group members participate to submit their opinion, to plan and to make decision.

Hypothesis testing result found that there were difference in agriculturists' expectation on agricultural occupation development. Comparing in each aspect found that agriculturists who had different age, location, amount of possessed land, social position, household labor, income and membership of agricultural group had different expectation. But agriculturist who had different training, received investment source had indifferent expectation, The farmers who live in the middle area of the dam and who lived below and around contacting dam area were different expectation with statistic level of significant at 0.05